

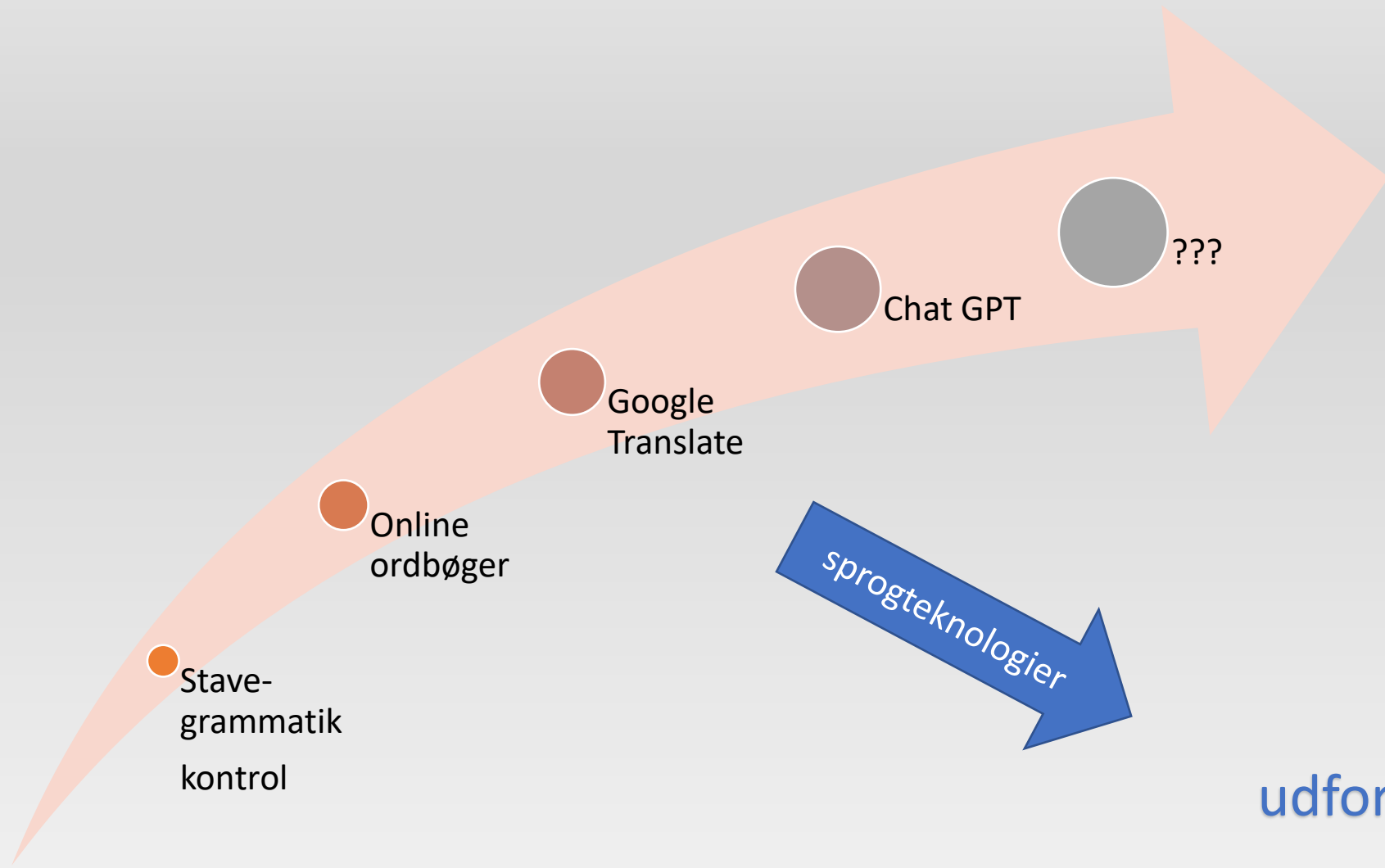


Øversættelsesmaskiner (OM) i sprogundervisningen

Hvad siger eleverne?

Danièle Eychenne – Gymnasiedag 2023 – 16. marts 2023

Pædagogisk konsulent - Cand.mag. i fransk, MA i fremmedsprogspædagogik
CFU - Center for Undervisningsmidler, Læremidler Institut for Didaktik og Digitalisering



Stave-
grammatik
kontrol

Online
ordbøger

Google
Translate

Chat GPT

???

sprogteknologier

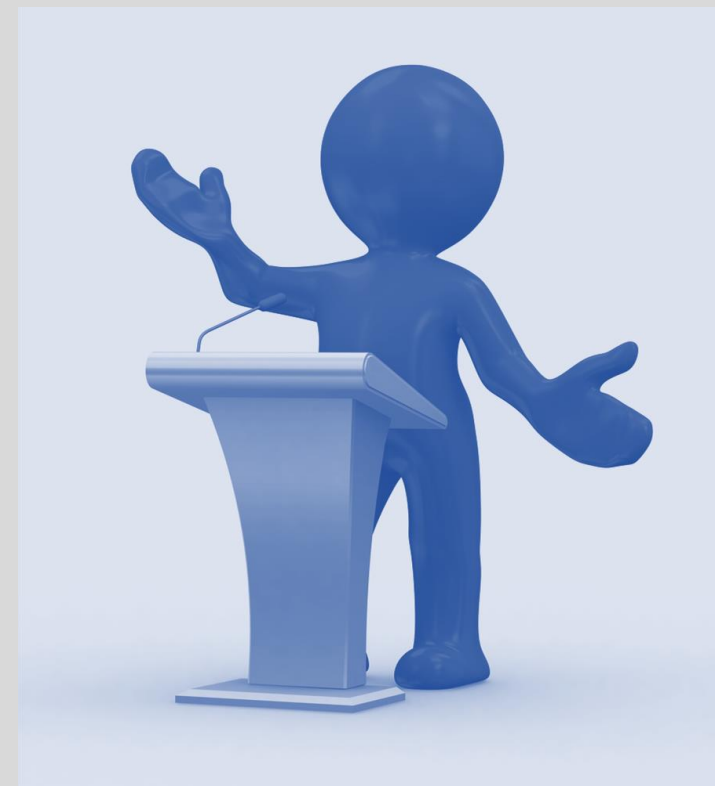
udfordrer praksis

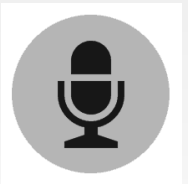
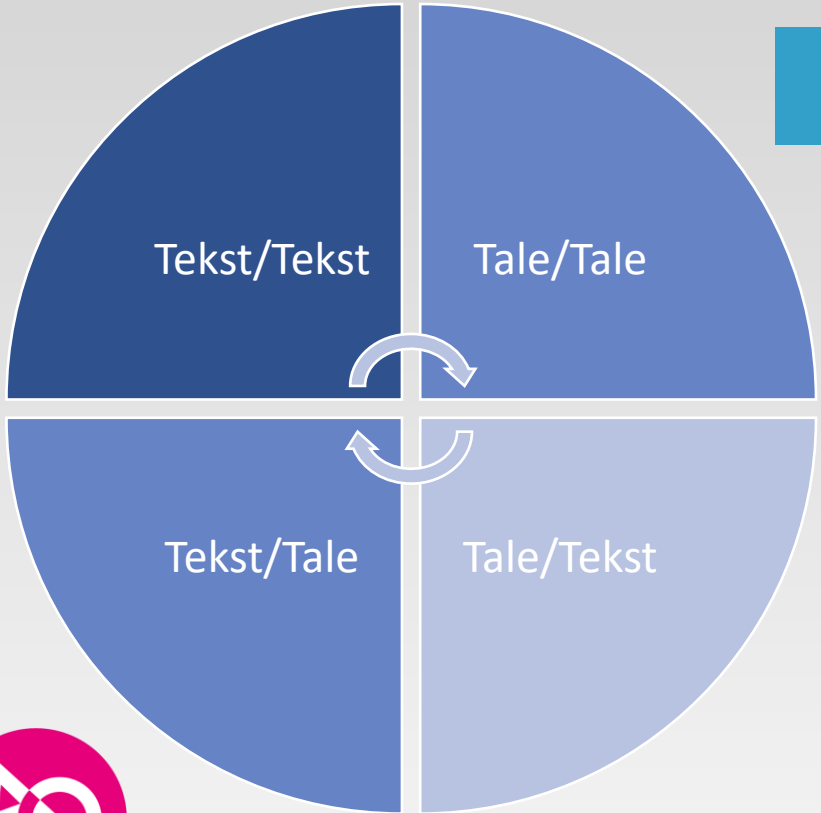
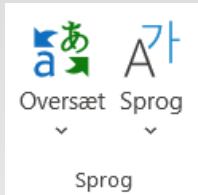
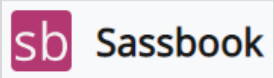
Plan

Afsæt i min undersøgelse:

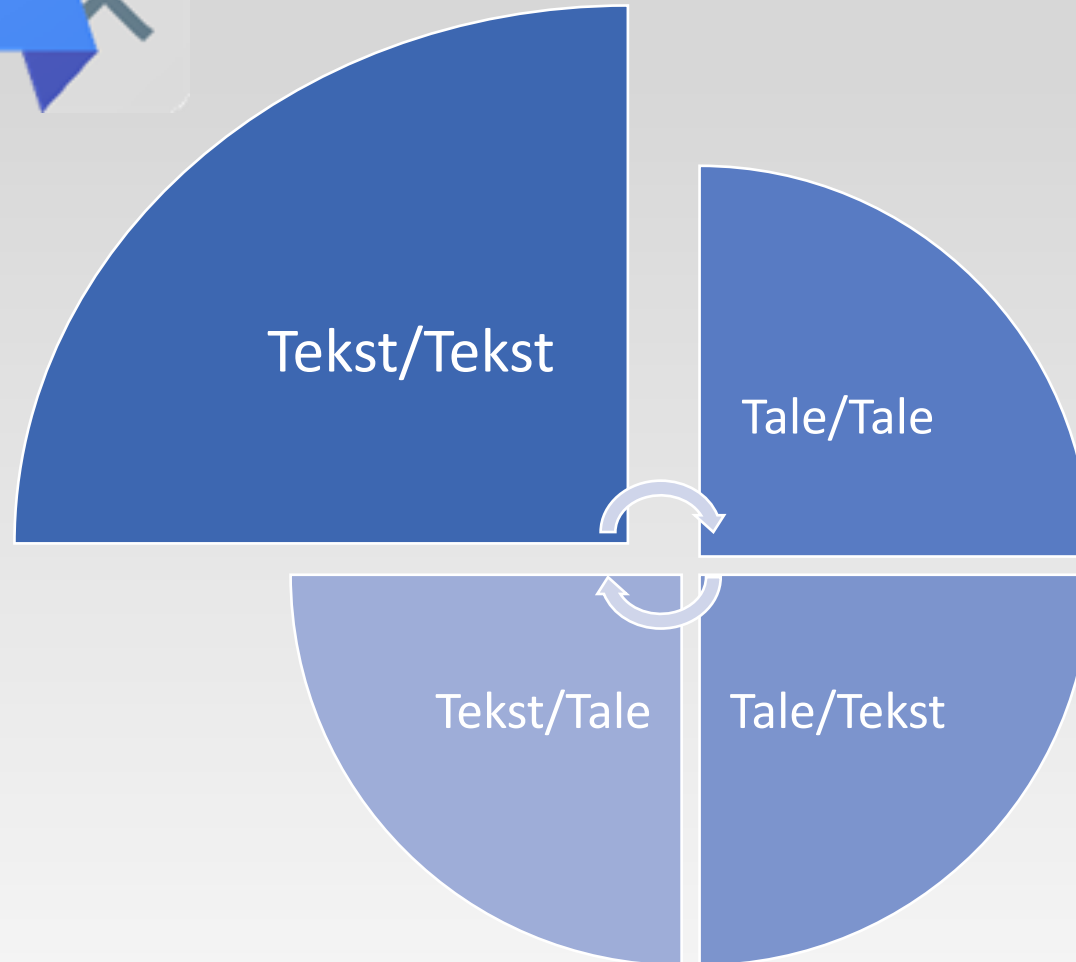
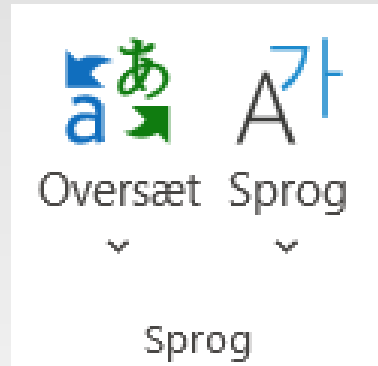
Udskolingselevernes brug af og syn på
oversættelsesmaskiner (**OM**)
i franskundervisningen i grundskolen i
Danmark.

- dele nogle af resultaterne, med fokus på hvad eleverne siger
- overveje de pædagogiske implikationer, som dette kan medføre.





Elevperspektiv



Online spørgeskema
anonymt

700 elever
kvantitative
kvalitative



Régions	École publique	École Privée	Total
<u>Hovedstaden</u>	11	6	17
Sjælland	4	0	4
<u>Midtjylland</u>	2	1	3
<u>Syddanmark</u>	3	0	3
Total	20	7	27

Tableau 1 Nombre et répartition des écoles qui ont participé à l'étude

Niveau	Nombre de classes	Nombre d'élèves par classe	Nombre de répondants	Taux de réponses
8 ^e	17	324	285	88%
9 ^e	23	422	363	86%
10 ^e	5	59	46	78%
Total	45	806	694	86%

Tableau 2 Taux de réponses complètes obtenus par classe

Motivation

- ⇒ Ønske om at indhente oplysninger, der kan bidrage til at nuancere debatten om brugen af OM i sprogundervisningen.
- ⇒ Forventning: en bedre forståelse af elevernes motiver og repræsentationer kan bidrage til at lærerne bedre kan vejlede eleverne i retning af en informeret og kritisk brug af OM.

Hyppighed: I hvilket omfang er OM kendt og anvendt af eleverne?

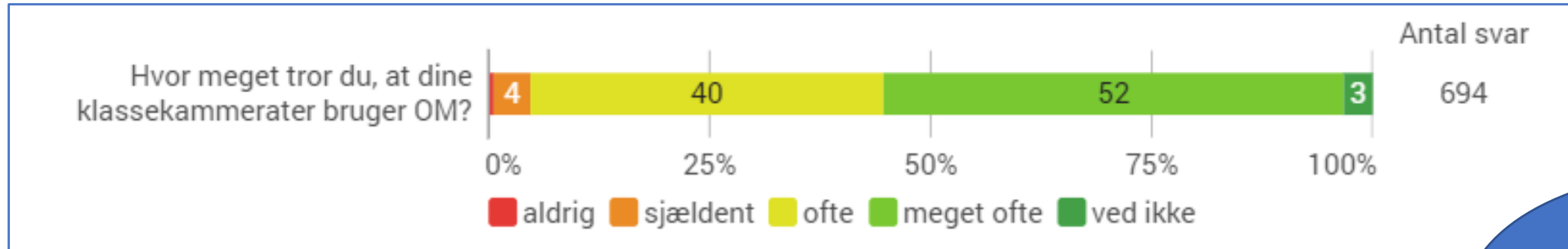
Formål: Hvorfor og hvordan bruger de OM?

Holdninger: Hvad mener de om OM? Tror de, at de kan lære af det?

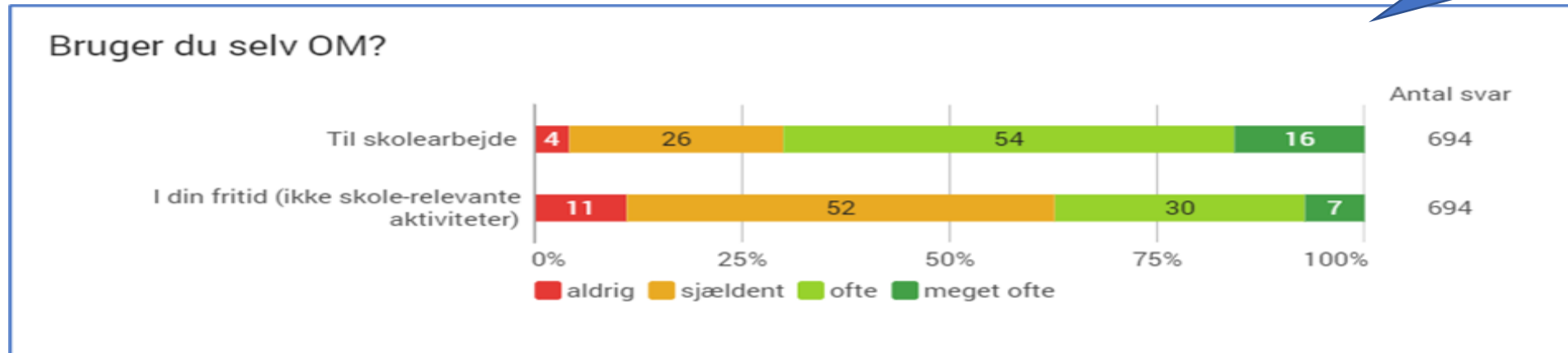
Faktorer: Har deres motivation og selvestimerede niveau i fransk eller lærerens diskurs indflydelse på brugen af OM?

Omfang

- Et overvældende flertal, 92 %, antager, at deres jævnaldrende bruger OM



- 70 % af eleverne siger at de bruger OM ofte eller meget til skolearbejde



Hvilke værktøjer bruger de?

Værktøjerne

Ser ud til, at eleverne ikke nødvendigvis skelner mellem OM og online-ordbogen. Dette kan være forståeligt, da disse kan oversætte præfabrikerede leksikalske enheder.

Google Translate har første plads –
kendt af alle

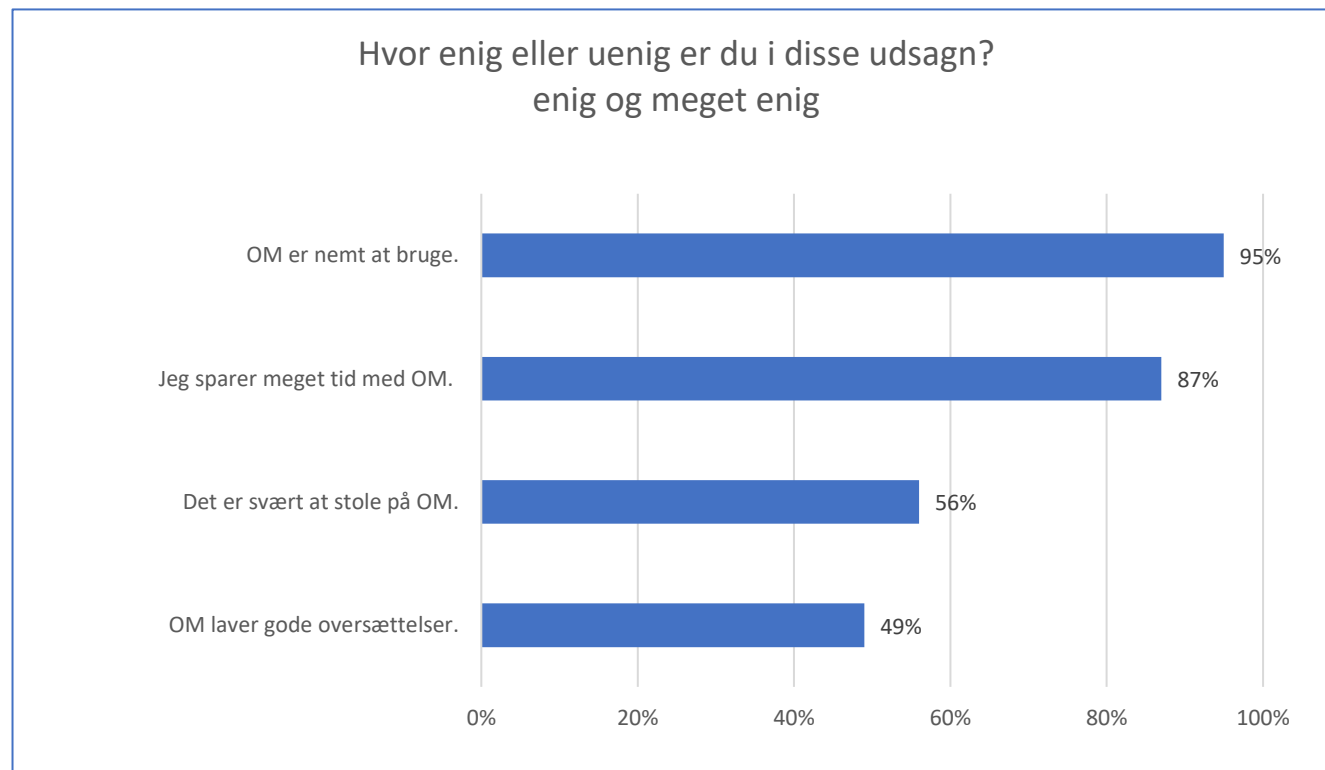
Kender ikke Word (49%)? Google
docs (49%)? DeepL (76%)?

Bab.la da.bab.la/

Translate EU www.translate.eu/

abcordbogen
abc.ordbogen.com/dictionary

Tillid til værktøjer



- nemt (95%) og sparer tid (87%)
- laver gode oversættelser (49 %)
- svært at stole (56 %)

⇒ Trods kritisk distance og tvivl bruger største delen af eleverne OM.

Spørgsmålet er, om denne skepsis får eleverne til at forholde sig kritisk til de oversættelser, som OM tilbyder.

Relation mellem omfang og motivation

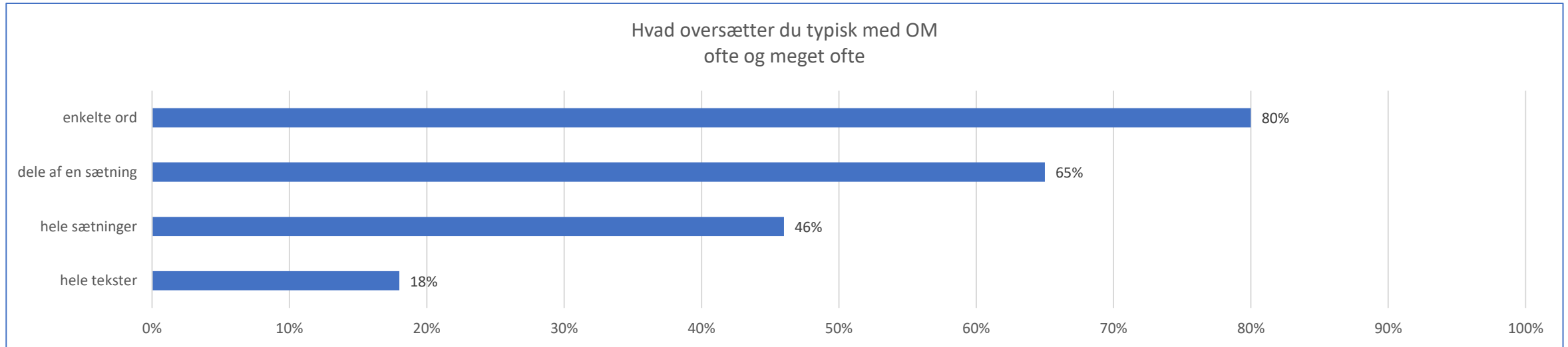
Sammenholder jeg elevernes motivation og selvestimerede niveau med hyppigheden af brugen af OM

⇒ en tendens til jo mere eleverne føler, at de har vanskeligheder (motivation, selvestimerede niveau generelt og i alle 4 færdigheder), jo hyppigere bruger de OM.

Men hvad bruger de OM til og hvordan eller hvorfor?



Hvad oversætter de typisk?



- Størstedelen af eleverne bruger OM til at oversætte enkelte ord (80%) eller dele af en sætning (65%).
- Dette uanset deres niveau eller motivation.

Google Translate den nye ordbog?

OM = ordbog på alle niveauer

Men... chancerne for at få en korrekt oversættelse øges, hvis ordet er kontekstualiseret i en sætning

Afslører:

- ⇒ en generel mangel på bevidsthed om OM's styrke
- ⇒ eller...



Behov for leksikalsk søgning på ordniveau i begynderundervisningen

OM - en partner?

Viden om de kognitive aktiviteter der bliver involveret, når eleverne skriver på fremmedsprog (Weigle, 2002) (planlægnings- og redigeringsaktiviteter - revisions- og ændringsaktiviteter).

- kognitivt belastende, da ordforråd ikke er automatiseret endnu.
- produktionsaktiviteterne svarer til oversættelsesaktiviteter, nogle gange term for term, og ofte behandling af ord isoleret.

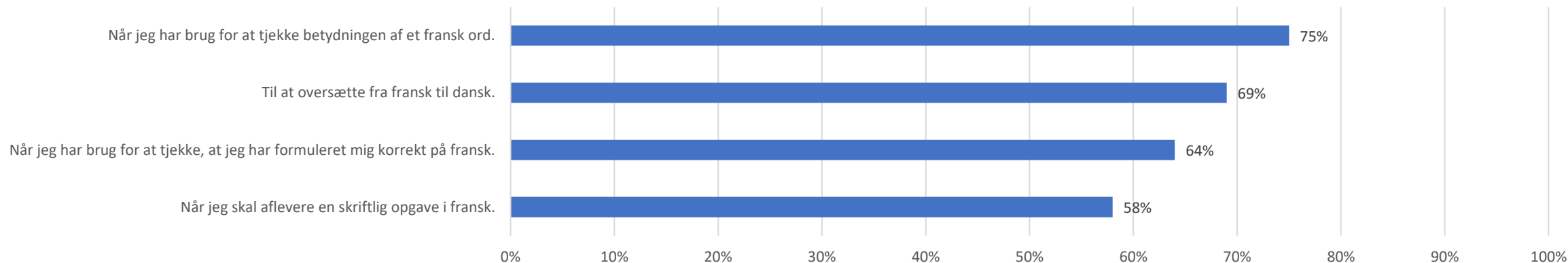
⇒ Kan OM opfattes som en hjælp eller en kognitiv partner, der overtager nogle procedurer, så eleven kan koncentrere sig om andre aspekter af produktionen? (Dalsgaard 2022)

Spørgsmålet er, om eleverne ser OM som en hjælp til produktion, eller bruger OM som en nem og bekvem genvej?



Formål?

Hvornår bruger du OM?
ofte og meget ofte



Forskellige og varierede behov:

Leksikalsk verifikation (75%)

Forståelse (69%)

Kontrol/Formulering (64%)

Produktion/Aflevering (58%)

Andre formål?

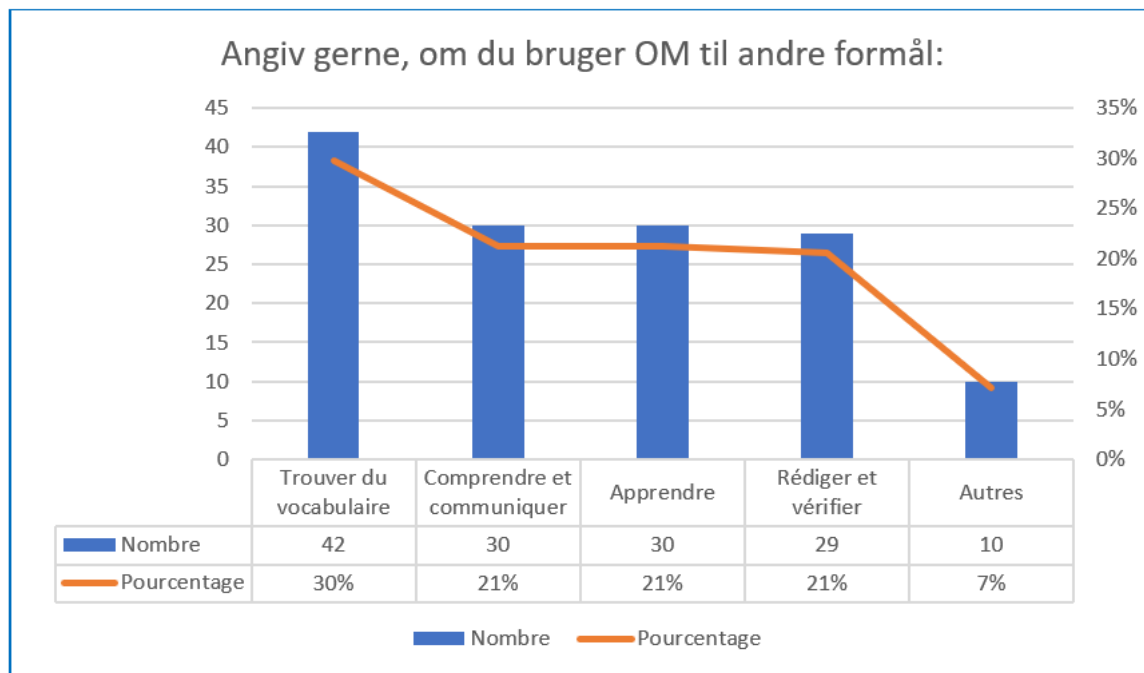


Figure 16 Codage des 141 commentaires sur les besoins langagiers des répondants

Hvis der er og ord jeg ikke forstår

Hvis man ikke kan huske hvad ordet hedder

I min fritid hvis jeg ser noget jeg forstår ikke på sociale medier

Jeg bruger det, når jeg skal tale med en som ikke taler det samme sprog

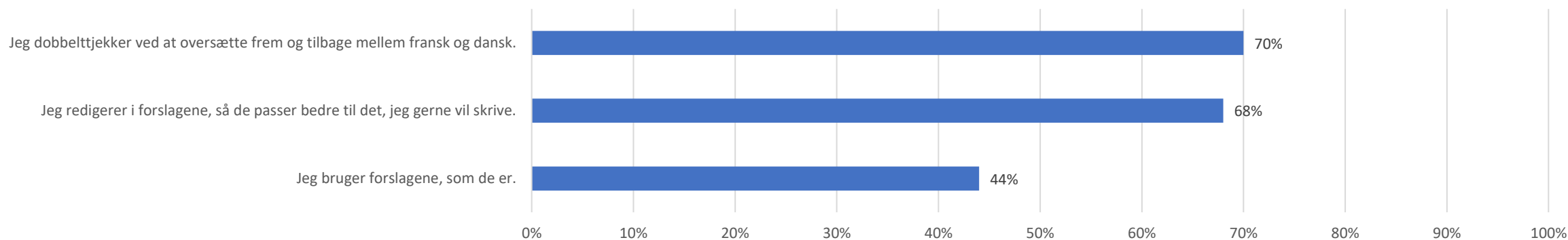
Jeg bruger OM, fordi det er en god måde at lære på. Ikke for at hurtigt skrive en skriftlig opgave

Til at lytte til hvordan man skal udtale ordet da der er en lytteknop hvor man kan høre hvordan det bliver udtalt

Jeg bruger det for det meste bare til at tjekke om jeg har formuleret mine sætninger og om det er stavet ordentligt

Hvordan?

Hvordan bruger du OM? ofte og meget ofte



- Størstedelen af eleverne siger at de anvender kontrol- og redigeringsaktiviteter.
- Ser en tendens til:
at elever, der har tillid til deres sprogfærdigheder, gør hyppigere brug af revisionsstrategier

Om kontrol og revisionsstrategier

Kontrollerer tekst ved at vende sproget.

Kontrollerer betydningen af et ord eller en grammatisk struktur.

Genkalder et ord/udtryk.

Foretager leksikalske, grammatiske eller ortografiske revisioner.

Muliggør sprogtilegnelse	Fremmer ikke altid sprogtilegnelsen.
<p>Indebærer en evaluering af tekster, hvor eleven skal afgøre relevansen af de oversættelser, som OM foreslår (Bourdais 2021)</p> <p>Kan bidrage til et dybdegående arbejde med sprog -> understøtte læringen, da eleverne trækker på deres viden om sproget for at ændre målteksten.</p>	<p>Gentagende kontrol af ord og ordsekvenser kan føre til unødvendige kontrolstrategier og påvirke elevernes evne til at tænke selv. (Fredholm 2021)</p> <p>Revision eller ændringsaktiviteter fører ikke altid til forbedringer af tekster. (Bourdais 2021)</p>

Alt i alt

- Nemt - Hurtigt
- Forskellige søge- og kontrolstrategier
- Anvendelse af værktøjerne hænger sammen med elevernes sproglige profil, hvor gode de selv synes, de er til sprog og deres motivation.

Derudover

- Det giver tryghed - synes ikke, at det er snyd
- Synes at de lærer noget – fratager ikke lyst til at lære sprog (80%)
- Mener at det skal være tilladt i undervisningen og til prøverne (60%)
- Flere udtrykker skepsis og usikkerhed over værktøjernes pålidelighed, **men vil gerne lære at bruge dem.**



Elevstemmer

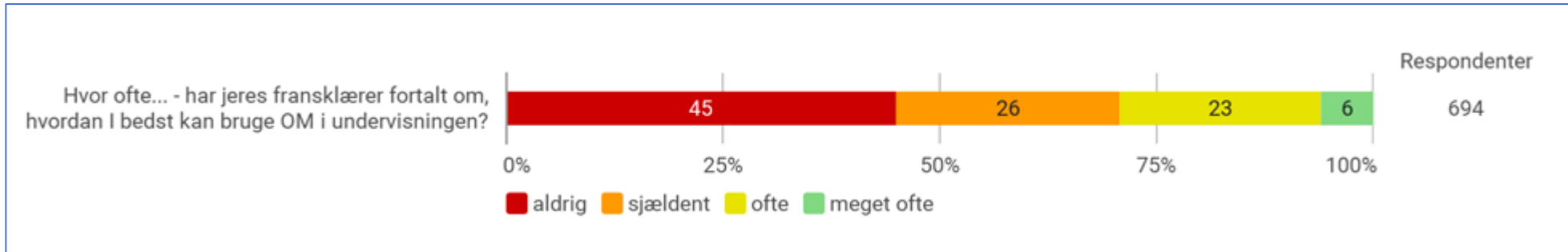
Den oversætter ikke altid tingene korrekt men det er rart at man kan sætte hele sætninger ind fordi nogle gange betyder ord jo noget forskelligt, det kommer an på sammenhængen

ja det er okay hvis man har en mundlig opgave at gå ind på om og hører hvordan de udtaler det. og det har vores lærer også sagt at det må vi godt

Hvis man kan bruge det i virkeligheden, så burde man da også må bruge det i skolen. Det vigtige er bare at lære hvordan man bruger den rigtigt.

Jeg er umildbart imod OM, men alle bruger det alligevel, så det kunne være fedt, hvis man på en god og lærerig måde kunne integrere OM i sprogundervisningen - uden at det gik hen og blev snyd.

Dialog



71 %, siger at de aldrig eller sjældent har talt med deres lærer om, hvordan man kan bruge OM.

- Eleverne bruger OM – Intuitive strategier – Er overladt til sig selv
- Dialog savnes (Fønnesbech 2016)

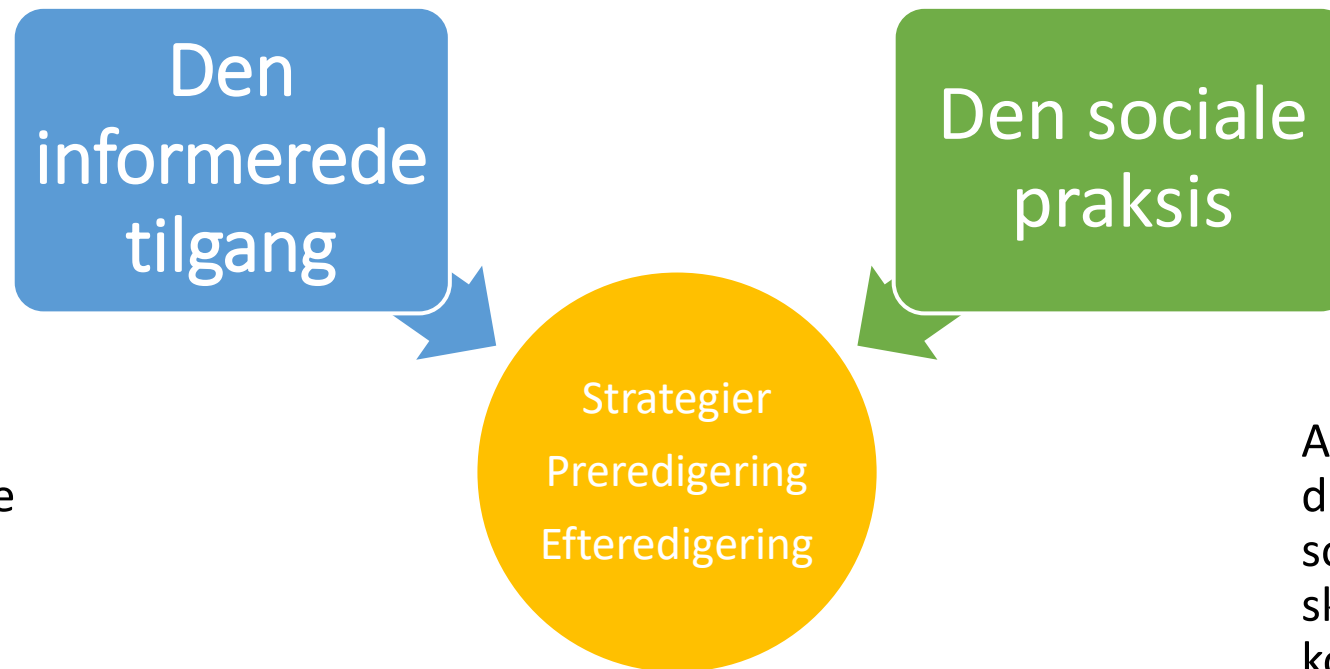
Lærerens diskurs kan spille en rolle på elevernes hyppige brug af OM. Det ser dog ud til, at mange elever ikke er sikre på deres lærers holdning.

Faktorer der påvirker anvendelse af OM

- Éns kommunikative behov
- De holdninger, som lærerne formidler
- Personlige erfaringer med digitale værktøjer
- **Viden om værktøjer**



Tilgang til OM



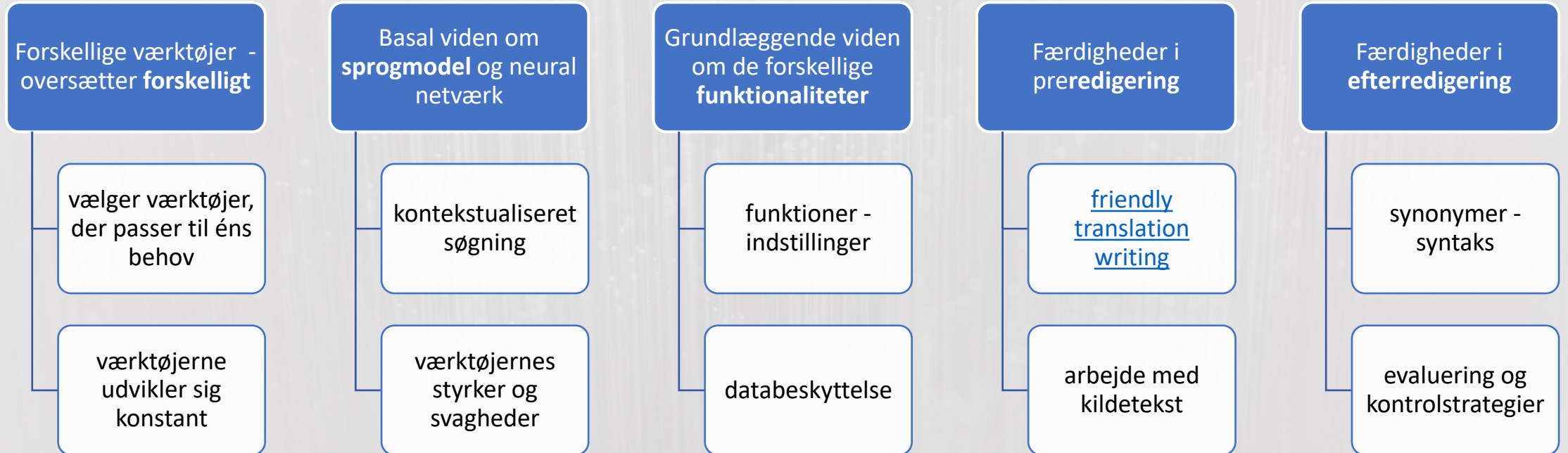
Lynne Bowker (2021) peger på de nødvendige kompetencer til en praktisk og informeret anvendelse af OM.

[Machine translation literacy](#)

Aurélie Bourdais (2022) diskuterer brugen af OM som en social praksis, der skal analyseres i sin kontekst.

[Pratiques d'élèves](#)

Viden og færdigheder -> Dannelse



Didaktiske tilgange



eksplorativ

- undersøgende
- elevcentreret
- innovation
- ...



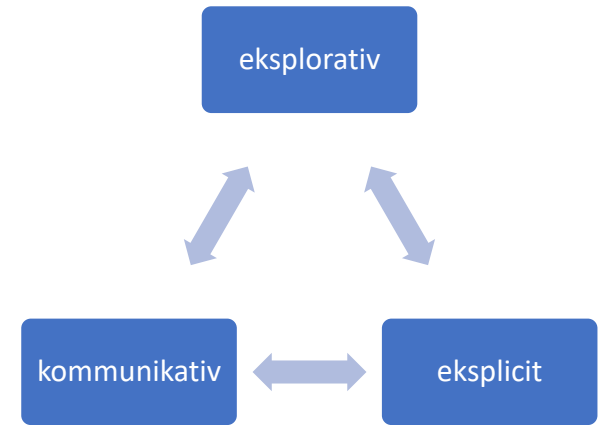
eksplicit

- input
- verifikation
- sprogligt fokus
- ...



kommunikativ

- reception
- produktion
- multimodalitet
- ...





Forslag

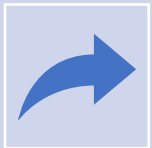
- Udnævne "værktøj-ambassadør"
- SWOT-analyse af værktøjerne
- Sammenligne oversættelser af ord/udtryk/sange
- Oversætte sammen ved hjælp af forskellige værktøjer
- Verifikation – egne tekster vs. OM tekster
- Ord i kontekst – polysemi
- Idiomer -
- Før- og efterredigering
- Forforståelse – identificere temaer, situationer, karakterer
- Dialog – rollespil
- ...



Behov for mere viden



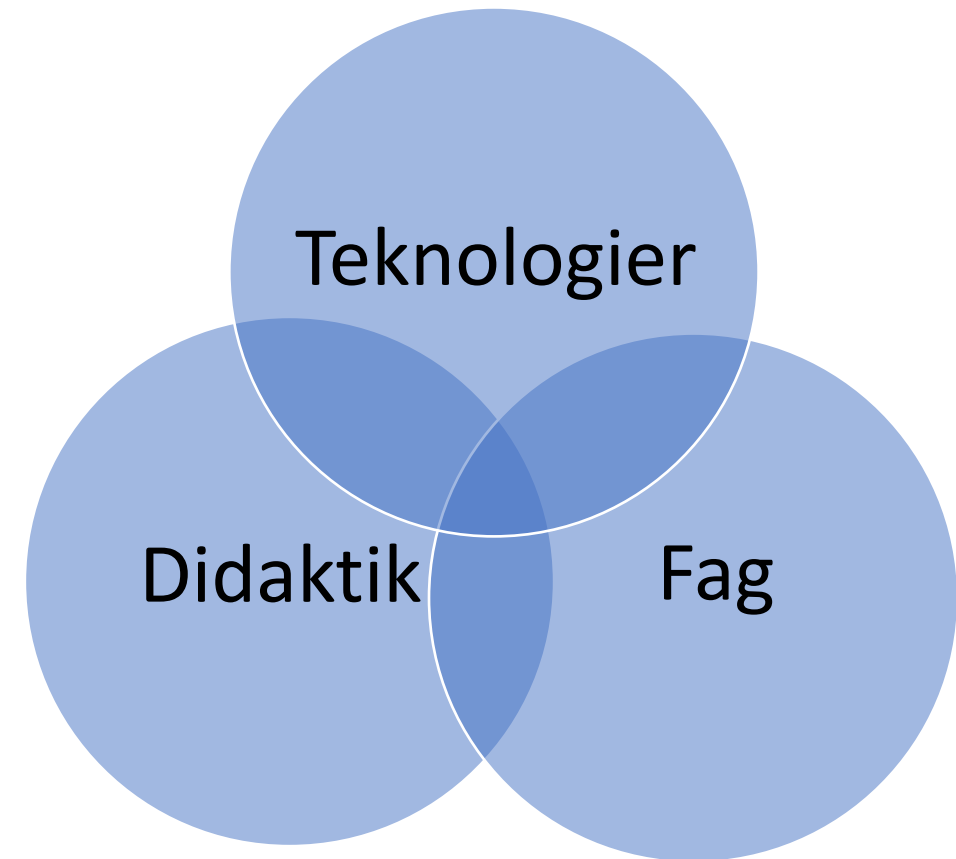
Generelt findes der et behov for at undersøge, hvordan digitale sprogværktøjer kan understøtte sprogtilegnelse



Kompensere, udvide eller forandre?



Paradigmeskift?



Tak for for jeres
opmærksomhed



- Bourdais, A. (2021). Traducteurs en ligne et enseignement-apprentissage de l'anglais : Pratiques de littératie numérique en lycée [Thèse soutenue le 19 novembre 2021, Université Lumière Lyon 2]. <http://www.icar.cnrs.fr/membre/abourdais/axes-de-recherche/>
- Bourdais, A. (2022). Traducteurs en ligne et apprentissage de l'anglais : Observation et analyse de pratiques lycéennes. WebTV Université de Lille. <https://webtv.univ-lille.fr/video/11743/journee-d'etudes-«traduction-qualite-»-aurelie-bourdais-universite-lumiere-lyon-2-icar>
- Bourdais, A., & Guichon, N. (2020). Représentations et usages du traducteur en ligne par les lycéens. *Alsic. Apprentissage des Langues et Systèmes d'Information et de Communication*, Vol. 23, n° 1. <https://doi.org/10.4000/alsic.4533>
- Bowker, L. (2021). Language Campus guest lecture : “De-mystifying machine translation and increasing machine translation literacy”. *Kielikampus*. <https://kielikampus.jyu.fi/fi/kielikampuksen-toiminta/tapahtumat-uutiset/guest-lecture-lynne-bowker>
- Bowker, L. (2022). Enseigner la traduction automatique aux étudiants hors des disciplines langagières. WebTV Université de Lille. <https://webtv.univ-lille.fr/video/11746/-journee-d%E2%80%99etudes-%C2%ABtraduction-qualite-%C2%BB-lynne-bowker>
- Bowker Lynne & Ciro Jairo Buitrago. (2019). *Machine translation and global research : Towards improved machine translation literacy in the scholarly community*. Emerald Publishing Limited.
- Briggs, N. (2018). Neural Machine Translation Tools in the Language Learning Classroom : Students' Use, Perceptions, and Analyses. *JALT CALL Journal*, 14(1), 2-24.

- Caviglia, F., Dalsgaard, C., Kjærsholm Boie, M. A., & Thomsen, M. B. (2021). Undersøgelse af digitale teknologier i fremmedsprogsundervisningen—Forskning—Aarhus Universitet. [https://pure.au.dk/portal/da/publications/undersogelse-af-digitale-teknologier-i-fremmedsprogsundervisningen\(e46dec8c-bb60-4b3c-a78f-3f453e14f14c\).html](https://pure.au.dk/portal/da/publications/undersogelse-af-digitale-teknologier-i-fremmedsprogsundervisningen(e46dec8c-bb60-4b3c-a78f-3f453e14f14c).html)
- Dörnyei, Z., & Ushioda, E. (2021). Teaching and Researching Motivation (3e éd.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781351006743>
- Ducar, C., & Schocket, D. H. (2018). Machine translation and the L2 classroom : Pedagogical solutions for making peace with Google translate. *Foreign Language Annals*, 51(4), 779-795. <http://dx.doi.org/10.1111/flan.12366>
- Fonnesbech, A., Kolding, M. N., & Tonn, B. (2016). Digitale værktøjer i skriftlig fremstilling på 2. Fremmedsprog i gymnasieskolen [it-vest samarbejdende universiteter]. <https://mil2015anne.files.wordpress.com/2016/08/digitale-vaerktoejer.pdf>
- Fredholm, K. (2019). Efectos del traductor de Google sobre la diversidad léxica : El desarrollo de vocabulario entre estudiantes de español como lengua extranjera. *Revista Nebrija de Lingüística Aplicada a La Enseñanza de Lenguas*, 13(26), 98-117. <https://doi.org/10.26378/rnlael1326300>
- Fredholm, K. (2021a). Genvägar, omvägar och irrvägar : Gymnasieelevers användning av maskinöversättning under uppsatsskrivande på spanska [Doktoravhandling, Karlstad University Studies]. <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:kau:diva-83429>

- Fredholm, K. (2021b). Google Translate search strategies used by learners of Spanish L3 : A complex lexico-morpho-syntactic weave of trial and error. *Estudios de Lingüística Aplicada*, 72, 9-48. <https://doi.org/10.22201/enallt.01852647p.2021.72.926>
- Garcia, I., & Pena, M. I. (2011). Machine translation-assisted language learning : Writing for beginners. *Computer Assisted Language Learning*, 24(5), 471-487. <https://doi.org/10.1080/09588221.2011.582687>
- Jolley, J., & Maimone, L. (2022). Thirty Years of Machine Translation in Language Teaching and Learning : A Review of the Literature. *L2 Journal*, 14(1). <https://doi.org/10.5070/L214151760>
- Poibeau, T. (2019). *Babel 2.0 : Où va la traduction automatique?* Odile Jacob.
- Stricker-Nielsen, M. (2019). Elevers deltagelse i franskundervisningen. <https://ncff.dk/didaktisk-udvikling-viden-og-behov/fra-uddannelse-til-praksis-formidling-af-opgaver-og-afhandlinger-i-fremmedsprogsdidaktik/elevs-deltagelse-i-franskundervisningen>
- Stricker-Nielsen, M., & Gregersen, A. S. (2020). Elevers deltagelse i franskundervisning – et studie i anvendelsen af digitale medier. *Sprogforum. Tidsskrift for sprog- og kulturpædagogik*, 26(70), Article 70. <https://tidsskrift.dk/spr/article/view/131587>